

Zákon o žalobách na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov

Júl 2023

Grow | Protect | Operate | Finance

V TOMTO VYDANÍ

Dňa **25.7.2023** nadobudol účinnosť **zákon o žalobách na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov**¹, ktorého cieľom je zabezpečiť prístup spotrebiteľov k spravodlivosti za súčasného poskytnutia primeraných záruk pre obchodníkov pred zneužívaním sporov.

Prijatý zákon preberá do právneho poriadku Slovenskej republiky smernicu EÚ č. 2020/1828², ktorej cieľom je zaistiť, aby mali spotrebiteľia k dispozícii účinný a efektívny kolektívny procesný mechanizmus pre uplatňovanie ich práv a zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž medzi obchodníkmi.

Prečo ide o významnú zmenu?

Slovenský zákon o ochrane spotrebiteľa aj v súčasnosti predpokladá možnosť spotrebiteľských združení domáhať sa ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľa. Úprava je však pomerne strohá, v praxi sa málokedy aplikuje a nepredpokladá kolektívne žaloby o náhradu škody.

Nový zákon by mal zjednodušiť kolektívne uplatňovanie nárokov vrátane náhrady škody a bezdôvodného obohatenia. Nemusí ísť pritom len o nároky vzniknuté porušením spotrebiteľského práva, ale aj protisúťažným konaním.

Podnikatelia na Slovensku tak môžu čeliť žalobám o značné sumy vyčíslené ako súčet veľkého množstva relatívne malých spotrebiteľských

¹ <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2023/261/20230725.html>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?uri=CELEX%3A32020L1828>

nárokov. Koordinácia veľkého množstva spotrebiteľov bude aj podľa novej právnej úpravy komplikovaná, ide však o výrazné zjednodušenie oproti predošlému stavu.

Aké nové konanie sa zavádza do slovenského právneho poriadku?

Zavádza sa konanie o vydanie nápravného opatrenia, ktoré sa podobá konaniam o tzv. hromadných / kolektívnych žalobách známym z niektorých štátov západnej Európy a USA. Súd môže v rámci tohto konania uložiť obchodníkovi jedno alebo viac nápravných opatrení za účelom ochrany práv spotrebiteľov. Nápravné opatrenia môžu spočívať napríklad v povinnosti nahradiť škodu, opraviť alebo vymeniť produkt, poskytnúť zľavu z kúpnej ceny, vrátiť uhradenú kúpnu cenu, vydať bezdôvodné obohatenie, ukončiť zmluvný záväzok a vysporiadať so spotrebiteľmi vzájomné nároky, alebo naopak v povinnosti pokračovať v plnení záväzku, ktorý obchodník ukončil.

V rámci tohto konania bude možné kolektívne vymáhať aj náhradu škody spôsobenej porušením práva hospodárskej súťaže, tzn. nový zákon bude mať aj súťažno-právny presah.

Okrem toho nový zákon obsahuje aj úpravu konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach. Táto úprava však už bola zakotvená v slovenskom právnom poriadku a v tomto smere teda nedochádza k zásadnej zmene. Nižšie sa preto zameriavame na konanie o vydanie nápravného opatrenia.

Kto môže podať žalobu na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov?

Žalobu môžu podať tzv. oprávnené osoby, ktorých zoznam vedie Ministerstvo hospodárstva SR a zverejňuje ho na svojom webovom sídle.

Očakáva sa, že kolektívnych žalôb sa chopia najmä združenia na ochranu spotrebiteľov, ktoré už majú značné skúsenosti z hájania záujmov spotrebiteľov na súdoch. Tieto osoby budú musieť spĺňať viaceré zákonom stanovené kritériá.³ Žalobu budú môcť podať aj osoby, ktoré sú určené v inom členskom štáte Európskej únie ako oprávnené na podávanie cezhraničných žalôb a sú zapísané v zozname oprávnených subjektov vedenom Európskou komisiou.

V prípade úspešnej žaloby patrí oprávnenej osobe odmena vo výške určenej v tzv. žalobnom zámere. Aby sa predišlo neprimerane vysokým odmenám, zákon stanovuje maximálnu možnú výšku odmeny – 20 % z vymoženej sumy, resp. 100 000 eur ak by sa jednalo o nápravné opatrenie, ktorého hodnotu nemožno určiť (napr. uloženie povinnosti opraviť alebo vymeniť produkt).

Aké je postavenie spotrebiteľov v procese podávania žalôb?

V konaní o vydanie nápravného opatrenia je nevyhnutné aktívne zapojenie spotrebiteľov. Slovenský zákonodarca prijal tzv. **opt in systém**, ktorý spočíva v tom, že spotrebiteľia nie sú automaticky zúčastnení na žalobe, ale musia sa do konania aktívne prihlásiť. Za pripojenie sa k hromadnej žalobe musí spotrebiteľ zaplatiť jednorazový poplatok vo výške 20 eur.⁴ Ak sa k žalobnému zámeru neprihlási dostatočný počet spotrebiteľov (najmenej 20), podanie žaloby nie je prípustné.

Stranami samotného sporu pred súdom sú len oprávnená osoba a obchodník. Ak bude oprávnená osoba v konaní úspešná, právoplatne priznané práva prihlásených spotrebiteľov sa následne vymáhajú spoločne v jednom exekučnom konaní.

Prihlásení spotrebiteľia nemôžu byť zúčastnení na iných (ani individuálnych) konaniach o žalobách na vydanie nápravného opatrenia v tej istej veci a proti tomu istému obchodníkovi. Rovnako nesmú so žalovaným obchodníkom uzavrieť dohodu o mimosúdnom vyrovnaní a v prípade, ak ich obchodník za týmto účelom kontaktuje, sú povinní o tom bezodkladne informovať oprávnenú osobu. Ďalšie obmedzenie spočíva v povinnosti zdržať sa individuálneho uplatňovania svojho nároku z exekučného titulu pred uplynutím lehoty troch mesiacov od nadobudnutia vykonateľnosti súdneho rozhodnutia – do tohto času je oprávnená podať návrh na vykonanie exekúcie práve oprávnená osoba.

³ K tomu bližšie pozri aj § 6 zákona o žalobách na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov.

⁴ Výška poplatku je stanovená vo vyhláske Ministerstva spravodlivosti SR č. 289/2023 Z. z..

Aký je postup v konaní o vydanie nápravného opatrenia?

Prvým krokom je zverejnenie žalobného zámeru oprávnenou osobou v Obchodnom vestníku. V tomto kroku musí oprávnená osoba zároveň uzavrieť zmluvu s notárom, na základe ktorej bude notár viesť zoznam prihlásených spotrebiteľov a v prípade úspechu oprávnenej osoby v spore budú u neho zložené peniaze do notárskej úschovy určené na uspokojovanie nárokov prihlásených spotrebiteľov. Ak sa v priebehu dvoch mesiacov od zverejnenia žalobného zámeru prihlási dostatočný počet spotrebiteľov, možno podať žalobu na súd. Ďalší spotrebiteľia sa však môžu do konania prihlasovať aj po začatí konania, najneskôr do skončenia dokazovania na súde prvej inštancie. V rovnakej lehote sa môžu prihlásiť spotrebiteľia z konania aj prípadne odhlásiť (odhlásenie je spoplatnené sumou 10 EUR).

Nasleduje samotné podanie žaloby oprávnenou osobou, ktoré je oslobodené od súdnych poplatkov. Ak súd žalobe vyhovie, určí nápravné opatrenie, uvedie počet prihlásených spotrebiteľov, určeného notára ako miesto plnenia, výšku odmeny oprávnenej osoby (resp. určí jednotlivé nároky) a vydá zoznam poškodených spotrebiteľov.

Prihlásení spotrebiteľia majú následne na základe právoplatného rozhodnutia nárok na nápravu určenú uvedeným rozhodnutím bez toho, aby museli podávať samostatnú žalobu.

V prípade peňažného plnenia uspokojí nároky prihlásených spotrebiteľov notár, a to bezodkladne po doručení právoplatného rozhodnutia a zložení peňažného plnenia do notárskej úschovy obchodníkom.

Súdne konanie môže skončiť aj inými spôsobmi, predovšetkým zamietnutím žaloby, prípadne zmierom. Ak má oprávnená osoba záujem uzavrieť s obchodníkom zmier, musí o jej zámere vopred informovať prihlásených spotrebiteľov. Následné majú prihlásení spotrebiteľia možnosť odvolať svoju účasť na žalobe, uzatvorenie samotného zmieru však ich súhlasu nepodlieha.

Právoplatné rozhodnutie súdu je záväzné pre oprávnenú osobu, obchodníka a prihlásených spotrebiteľov. Ako už bolo uvedené, práva, ktoré boli v konaní o vydanie nápravného opatrenia právoplatne priznané, sa vymáhajú spoločne v jednom exekučnom konaní

Kontakty

Peter Kubina
Managing Partner, Bratislava
T +421 2 2066 0223
peter.kubina@dentons.com

Juraj Gyárfáš
Partner, Bratislava
T +421 2 2066 0239
juraj.gyarfas@dentons.com

Norbert Vizvári
Junior Associate, Bratislava
T +421 2 2066 0425
norbert.vizvari@dentons.com

ABOUT DENTONS

Dentons is designed to be different. As the world's largest global law firm with 21,000 professionals in over 200 locations in more than 80 countries, we can help you grow, protect, operate and finance your business. Our polycentric and purpose-driven approach, together with our commitment to inclusion, diversity, equity and ESG, ensures we challenge the status quo to stay focused on what matters most to you.

[dentons.com](https://www.dentons.com)